

Erasmushogeschool Brussel
Bachelor in de
Pedagogie van het jonge kind
(professionele gerichte bachelor)

11 mei 2011

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Inleiding en verantwoording	5
	2.1 Inleiding en verantwoording	5
	2.2 Samenstelling commissie	5
	2.3 Werkwijze commissie	5
	2.4 Totstandkoming domeinspecifiek leerresultatenkader	6
3	Beschrijving van de opleiding	8
	3.1 Algemeen	8
	3.2 Profiel instelling	8
	3.3 Profiel opleiding	9
4	Beoordeling per onderwerp en facet	10
	4.1 Doelstellingen opleiding	12
	4.2 Programma	14
	4.3 Inzet personeel	23
	4.4 Voorzieningen	26
	4.5 Interne kwaliteitszorg	28
	4.6 Continuïteit	32
5	Overzicht oordelen	34
	Bijlage 1: Samenstelling commissie	35
	Bijlage 2: Werkwijze, werkverdeling en oordeelsvorming	37
	Bijlage 3: Programma vraaggesprekken en locatiebezoek	38
	Bijlage 4: Overzicht van gebruikte of geraadpleegde documenten	39
	Bijlage 5: Geheimhoudingsclausule	40
	Bijlage 6: Lijst met afkortingen	41
	Bijlage 7: Domeinspecifiek leerresultatenkader	41

1 Samenvattende conclusie

In deze samenvattende conclusie geeft de commissie de overwegingen en oordelen weer die hebben geleid tot het eindoordeel.

De Erasmushogeschool Brussel heeft een aanvraagdossier aangeleverd voor toetsing van de nieuwe opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind (professionele gerichte bachelor). Het dossier is door de NVAO in voldoende mate geschikt bevonden om inhoudelijk te worden beoordeeld door een commissie van onafhankelijke deskundigen. Die inhoudelijke beoordeling heeft plaatsgevonden aan de hand van de kwaliteitscriteria die het 'Toetsingskader nieuwe opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen' daarvoor aanreikt. Het informatiedossier en de – ter gelegenheid van het locatiebezoek – nader verstrekte gegevens hebben de commissie in staat gesteld om tot de volgende, weloverwogen beoordeling van de voorgedragen opleiding te komen.

De opleiding heeft de doelstellingen in de vorm van te bereiken kerncompetenties van de afgestudeerden opgesteld. Deze doelstellingen komen overeen met de vereisten van de professioneel gerichte bachelor en sluiten aan bij de domeinspecifieke eisen omdat ze rechtstreeks zijn afgeleid van de beroepsomschrijving van Kind & Gezin.

De visie op de opleiding en het daaruit voortvloeiende opleidingsprogramma is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met het regionale werkveld. Het didactisch concept is doordacht en consequent toegepast doorheen het programma dat inhoudelijk samenhangend is. Er is een rechte lijn vast te stellen tussen de opleidingscompetenties, de leerdoelen en leerinhouden, de daarbij horende werkvormen en toetsvormen. Een en ander moet wel nog tot in detail en per opleidingsonderdeel worden gespecificeerd wanneer alle betrokken lectoren zijn aangesteld. In het bijzonder de leerdoelen verdienen nog een nadere uitwerking in termen van niveau: de oplopende moeilijkheidsgraad is momenteel nog onvoldoende duidelijk.

De voorziene literatuur is goed, maar er moet een nadere specificatie gebeuren in termen van verplichte en aanbevolen werken. De beroepsgerichtheid van het programma is duidelijk. Dit komt enerzijds door het grote aandeel stages en de bachelorproef, maar ook door de continue wisselwerking tussen theorie, praktijktheorie en praktijk in de andere opleidingsonderdelen. Hierdoor wordt de ontwikkeling van beroepsvaardigheden gewaarborgd. De studeerbaarheid van het programma is passend en de studielast wordt bewaakt. De opleiding voldoet aan de decretale eisen voor toelating. Studenten die reeds in de beroepspraktijk werkzaam zijn, kunnen op basis van de EVC-procedure en/of EVK's een verkort traject krijgen. De duur van het programma voldoet aan de formele vereisten.

De opleiding wordt gedragen door een kernteam dat evenwichtig is samengesteld en waarin het werkveld afdoende is vertegenwoordigd. De verbinding met de beroepspraktijk is daarnaast ook verzekerd door de bijkomende inzet van gastprofessoren. De voorziene docent-student ratio moet toelaten om het programma, waarin de individuele begeleiding van de student heel belangrijk is, op kwalitatieve wijze uit te voeren. De lectoren beschikken over voldoende vakinhoudelijke, didactische en organisatorische capaciteiten. Ontbrekende expertise wordt nog aangevuld voor de opleiding start middels de geijkte selectie- en aanstellingsprocedures van de hogeschool. De commissie apprecieert het feit dat er een

scholingsbeleid is waardoor navorming van lectoren gekaderd is binnen het beleid van de opleiding en de hogeschool en dus niet meer vrijblijvend is.

De materiële voorzieningen zijn van goede kwaliteit en toereikend om de opleiding te realiseren. Er is een stevige begeleidingsstructuur uitgewerkt die rekening houdt met de noden van de individuele student. De informatievoorzieningen zijn goed.

De Erasmushogeschool Brussel beschikt over een degelijk kwaliteitssysteem dat wordt toegepast in iedere opleiding en dus ook operationeel zal zijn bij de start van deze nieuwe opleiding. Er wordt in het systeem op een adequate wijze voorzien in de betrokkenheid van de verschillende stakeholders bij de zorg voor en het bewaken van de kwaliteit.

Uit de beschikbare informatie en de gesprekken is op te maken dat de hogeschool voldoende middelen ter beschikking stelt om de nieuwe opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind op te starten en verder te ontwikkelen. De commissie stelt aan de hand van de begroting vast dat de hogeschool in staat is om het volledige opleidingstraject aan te bieden en alle studenten die starten ook te laten afstuderen.

De commissie geeft een positief advies voor de accreditatie van de opleiding professioneel gerichte Bachelor in de pedagogie van het jonge kind van de Erasmushogeschool Brussel.

Den Haag, 11 mei 2011

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding professioneel gerichte Bachelor in de pedagogie van het jonge kind van Erasmushogeschool Brussel,

Drs. Ton Kallenberg
(voorzitter)

Lic. Ann Van Neygen
(secretaris)

2 Inleiding en verantwoording

2.1 Inleiding en verantwoording

Bij brief van 14 maart 2011 is door de heer Luc Van de Velde, algemeen directeur van de Erasmushogeschool Brussel – onder aanbieding van een informatiedossier met bijlagen – bij de NVAO een hernieuwde aanvraag ingediend voor een Toets nieuwe opleidingen' als bedoeld in titel I, hoofdstuk 3, afdeling 2, onderafdeling 3 van het Decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (hierna structuurdecreet) (B.S. 14.08.2003), voor de opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind (professioneel gerichte bachelor). De hernieuwde aanvraag geschiedde binnen de termijn van zestig kalenderdagen die decretaal is voorzien als een instelling ertoe is overgegaan een eerdere (initiële) aanvraag in te trekken¹. De instelling had tot die intrekking besloten naar aanleiding van een negatieve beslissing van de NVAO ten aanzien van de kwaliteit van voorgedragen opleiding, genomen op basis van een door een commissie van deskundigen uitgebracht (negatief) adviesrapport over de initiële aanvraag.²

Met het oog op het (opnieuw) uit te brengen advies over de kwaliteit en het niveau van de voorgedragen opleiding is door het bestuur van de NVAO bij besluit van 22 maart 2011 (voortuitlopend op de door de instelling aangekondigde heraanvraag van de toets nieuwe opleiding) wederom een commissie van onafhankelijke deskundigen ingesteld.

2.2 Samenstelling commissie

De commissie van deskundigen kende de volgende samenstelling:

Voorzitter

- Ton Kallenberg, directeur Educatie van het Regionaal OpleidingsCentrum Leiden.

Leden

- Vera Goossens, departementshoofd lerarenopleiding XIOS Hogeschool Limburg;
- Mieke Houttekier, verantwoordelijke in de kinderopvang;
- Liselotte Marnef, student wo-bachelor Rechten aan de Katholieke Universiteit Leuven.

Secretaris

- Ann Van Neygen, beleidsmedewerker NVAO en tevens procescoördinator voor deze toets nieuwe opleiding.

Door de aanstelling van deze personen zijn volgende deskundigheden in de schoot van de commissie verenigd:

- domeindeskundigheid in vakdiscipline en afnemend veld: Mieke Houttekier;
- onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek: Ton Kallenberg en Vera Goossens;
- evaluatiedeskundigheid: Ton Kallenberg;
- studentgebonden deskundigheid: Liselotte Marnef.

¹ Art. 62 § 6, onder 2° Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (Structuurdecreet) van 04/04/2003.

² Het adviesrapport van de commissie van deskundigen dateerde van 17 december 2010.

2.3 Werkwijze commissie

De beoordeling werd verricht aan de hand van het Toetsingskader nieuwe opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen, zoals vastgesteld door het bestuur van de NVAO op 14 februari 2005 en bekrachtigd door de Vlaamse regering.

De commissie heeft tijdig voorafgaand aan de installatievergadering het informatiedossier ontvangen van de opleiding. Het programma voor het bezoek werd op digitale wijze vastgelegd.

De commissie heeft op 27 april 2011 de installatievergadering belegd met als doel het aanvraagdossier te bespreken en het locatiebezoek voor te bereiden. Tijdens deze vergadering heeft zij een lijst van mondelinge te stellen vragen opgesteld. De mondelinge vragen hebben als leidraad gediend voor de gesprekken van de commissie tijdens het locatiebezoek.

Op 28 april 2011 heeft vervolgens het locatiebezoek plaatsgevonden in de vestiging Campus Jette aan de Laarbeeklaan 121 te Jette. Tijdens het locatiebezoek heeft de commissie zich in verschillende gespreksronden van nadere informatie voorzien, onder meer aan de hand van de aandachtspunten en de vragen die zij op de installatievergadering had voorbereid.

In een afsluitende bespreking op de bezoekdag heeft de commissie haar bevindingen op basis van het materiaal en de uitkomsten van de verschillende gespreksronden onderling besproken en vertaald naar, aan het Toetsingskader gekoppelde, conclusies. Daarbij is eerst per facet afzonderlijk een beoordeling uitgesproken en is vervolgens per onderwerp een oordeel gegeven over de desbetreffende facetten in onderling verband, uitmondend in een globaal eindadvies over de aanvraag als geheel. De documentatie van de opleiding en de gesprekken tijdens het locatiebezoek hebben de commissie voldoende informatie verschaft om tot een afgewogen oordeel te kunnen komen.

De secretaris van de commissie heeft daarna een concept adviesrapport opgesteld dat, na verwerking van de daarop binnengekomen commentaren van de commissieleden, is geworden tot het definitieve advies zoals het hier voorligt. Het adviesrapport is geaccordeerd door alle commissieleden en definitief vastgesteld door voorzitter en de secretaris op 11 mei 2011.

De commissie heeft de overwegingen en conclusies in volledige onafhankelijkheid gevormd. Zowel de commissieleden als de secretaris hebben een onafhankelijkheidsverklaring ondertekend, welke in het bezit is van de NVAO. Voor een kort cv van de leden van de commissie en de secretaris wordt verwezen naar Bijlage 1 bij dit advies.

2.4 Totstandkoming domeinspecifiek leerresultatenkader

De opleiding heeft een domeinspecifiek leerresultatenkader opgezet. De commissie heeft het door de opleiding opgezette kader aanvaard en als uitgangspunt voor haar beraadslagingen genomen. Het domeinspecifiek leerresultatenkader is opgenomen in Bijlage 7 bij dit advies.

Het domeinspecifieke leerresultatenkader is ontleend aan de beroepsomschrijving voor de Bachelor in de pedagogie van het jonge kind die is opgesteld door het Raadgevend Comité van Kind & Gezin.

In 2009 heeft Kind & Gezin de beroepsbeschrijving voor de bachelor opgesteld in overleg met pedagogische deskundigen en vertegenwoordigers van de sector van de kinderopvang. Daardoor is deze beroepsbeschrijving uitvoerig en diepgaand getoetst aan de eisen van het werkveld. Het streven van Kind & Gezin is door deze bachelor de kwaliteit van de kinderopvang in Vlaanderen te vergroten en meer mensen voor een werkring in de kinderopvang te interesseren. Er is in het werkveld een duidelijke behoefte aan de afgestudeerden van deze opleiding.

De beroepsbeschrijving kent een kernachtige omschrijving van het beroep en een opsomming van de competenties waaraan de beroepsbeoefenaar dient te voldoen. In de beroepsbeschrijving en de daarvan afgeleide competenties komen de leerresultaten duidelijk tot uitdrukking.

De commissie stelt vast dat het domeinspecifiek leerresultatenkader van de nieuwe opleiding professioneel gerichte Bachelor in de pedagogie van het jonge kind kadert binnen de Vlaamse kwalificatiestructuur (VKS). De niveaudeSCRIPTORen van het niveau 6 uit de VKS worden door de geformuleerde leerresultaten afgedekt. Bijgevolg kan de nieuwe opleiding terecht als een bachelor opleiding getypeerd worden.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Administratieve gegevens betreffende de instelling en de aangevraagde opleiding

- naam instelling: Erasmushogeschool Brussel
- adres instelling: Nijverheidskaai 170, 1070 Brussel
- aard instelling: ambtshalve geregistreerd
- vestiging waar de opleiding wordt aangeboden: Campus Jette, Laarbeeklaan 121, 1090 Brussel
- de naam van de voorgestelde opleiding: Bachelor in de pedagogie van het jonge kind
- in voorkomend geval de afstudeerrichtingen: geen
- de onderwijstaal gebruikt in de voorgestelde opleiding: Nederlands
- niveau en oriëntatie: professioneel gerichte bachelor
- het studiegebied of (delen van) studiegebieden: onderwijs, sociaal-agogisch werk en gezondheidszorg
- nieuwe opleiding voor Vlaanderen: ja
- nieuwe opleiding enkel voor de instelling: neen, er werd een analoge aanvraag voor deze opleiding ingediend door de Karel de Grote-Hogeschool en de Arteveldehogeschool
- de studiomvang van de voorgestelde opleiding uitgedrukt in studiepunten: 180 ECTS
- de graad waartoe de voorgestelde opleiding leidt, de kwalificatie van de graad en in voorkomend geval de specificatie van de graad: Bachelor in de pedagogie van het jonge kind
- in voorkomend geval de bijkomende titel die houders van de graad van deze voorgestelde opleiding kunnen voeren: geen
- het academiejaar waarin de opleiding in geval van erkenning voor het eerst zal worden aangeboden: 2011-2012
- het positief advies van de associatie waarvan de instelling desgevallend lid is: positieve beslissing op 16 maart 2010 door Raad van Bestuur Universitaire Associatie Brussel
- in voorkomend geval het positief oordeel over de macrodoelmatigheid: ja, gegeven door de Erkenningscommissie op 28 mei 2010

3.2 Profiel instelling

De opleiding wordt aangeboden door de Erasmushogeschool Brussel in het gecombineerde studiegebied van onderwijs, sociaal-agogisch werk en gezondheidszorg.

De Erasmushogeschool Brussel ontleent haar naam aan de humanistische filosoof Erasmus. Pluraliteit, openheid en verdraagzaamheid vormen de basisfilosofie van de hogeschool. Deze eigenschappen koppelt ze aan een gerichtheid op de maatschappij, op de toekomst en aan de internationale gedachte.

Onderwijs, onderzoek, maatschappelijke dienstverlening en kunstbeoefening behoren tot de opdrachten van een multisectorale hogeschool als de Erasmushogeschool Brussel. De hogeschool neemt elk van deze opdrachten zeer serieus en werkt voortdurend aan de versterking van hun draagvlak op professioneel, academisch en internationaal vlak.

De opleidingen aan de Erasmushogeschool Brussel beogen niet alleen een voorbereiding op het toekomstige beroep maar ook een integrale vorming gericht op een pluralistische maatschappij waarin steeds meer zelfwerkzaamheid, aanpassingsvermogen en wereldgerichtheid worden verwacht.

De Vrije Universiteit Brussel en de Erasmushogeschool Brussel zijn partners in de Universitaire Associatie Brussel. De hogeschool koos de Vrije Universiteit Brussel als associatiepartner, een begrijpelijke keuze, omdat de oprichting van de associatie eigenlijk een formalisering en uitbreiding was van de samenwerkingsovereenkomst die al sinds 2001 tussen beide instellingen bestond.

De Erasmushogeschool Brussel telt 5.000 studenten, bestaat uit 5 departementen en kent 40 opleidingen. Het bestuur van de hogeschool bestaat uit de Raad van Bestuur, het Bestuurscollege, de algemeen directeur, de departementsraden en departementshoofden, met medezeggenschap van de Studentenraad.

3.3 Profiel opleiding

De doelstellingen van de opleiding sluiten aan op de beroepsbeschrijving van Kind & Gezin, de organisatie die in Vlaanderen onder meer belast is met het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang. Volgens de beroepsbeschrijving worden de studenten opgeleid tot pedagogische coach in de kinderopvang. De afgestudeerden moeten onder meer in staat zijn de kindbegeleiders te begeleiden in de dagelijkse praktijk in de pedagogie en in het opbouwen van nieuwe pedagogische kennis. Zij dienen ook te zorgen voor de implementatie van het pedagogisch beleid in de instelling voor kinderopvang. De afgestudeerden nemen een middenfunctie in tussen de leidinggevenden aan de ene kant en de kindbegeleiders ofwel uitvoerenden aan de andere kant.

De opleiding heeft de beroepsbeschrijving van Kind & Gezin vertaald naar tien opleidingscompetenties. Deze hanteert de opleiding als eindkwalificaties:

- Opleidingscompetentie 1: De bachelor creëert een positief, veilig, gezond, hygiënisch en gestructureerd leefklimaat met zorg voor elke baby en elk kind in de groep. Tevens creëert hij bij elk kind basisvertrouwen door vanuit een sensitieve houding gericht te zijn op het vervullen van basisbehoeften.
- Opleidingscompetentie 2: De bachelor ondersteunt de totale persoonlijkheidsontwikkeling van elke baby en elk kind door middel van het voorbereiden van een rijke omgeving en het begeleiden van een rijk aanbod, op basis van observatie van hun leefwereld en ontwikkelingsbehoeften.
- Opleidingscompetentie 3: De bachelor waarborgt voor kinderen de continuïteit tussen thuis- en opvangmilieu en geeft de kinderopvang zo vorm dat ouders er zich in herkennen.
- Opleidingscompetentie 4: De bachelor bouwt in het belang van het kind een vertrouwensrelatie op met de ouders en verbindt zijn eigen professionele deskundigheid met de ervaringsdeskundigheid van de ouder.
- Opleidingscompetentie 5: De bachelor stimuleert en motiveert divers geschoolde medewerkers tot professionele ontwikkeling op het vlak van 'opvoeden van kinderen', 'ontwikkeling van kinderen ondersteunen' en 'partner zijn van de gezinnen van de kinderen' door het vervullen van een modelfunctie, door het geven en ontvangen van

feedback in een open verstandhouding en door het creëren van een gunstige professionaliseringscontext.

- Opleidingscompetentie 6: De bachelor draagt samen met een team van divers geschoolde collega's verantwoordelijkheid voor het gemeenschappelijk sociaal-pedagogisch project van de voorziening en creëert daarvoor de randvoorwaarden.
- Opleidingscompetentie 7: In functie van gelijke kansen werkt de bachelor zelf proactief in de lokale maatschappelijke context en neemt daarvoor initiatief tot samenwerking met externe partners.
- Opleidingscompetentie 8: De bachelor duidt de maatschappelijke relevantie van het eigen professioneel handelen in het licht van ontwikkelingen in de samenleving, het overheidsbeleid, het vak/expertisedomein en in de internationale context.
- Opleidingscompetentie 9: De bachelor bouwt nieuwe pedagogische kennis op en integreert deze in het beleid van de voorziening door de bestaande pedagogische praktijk kritisch te onderzoeken en via concrete acties te innoveren.
- Opleidingscompetentie 10: De bachelor handelt vanuit bewustzijn van het eigen intern referentiekader met respect voor de identiteit en diversiteit van anderen (kinderen, ouders, team, externe partners) en ondersteunt de ontwikkeling van de identiteit van kinderen en hun respect voor anderen.

De opleiding wordt voltijds aangeboden. Het totaal aantal studiepunten is 180 ECTS. De opleiding bestaat uit drie deeltrajecten, die elk een jaar beslaan.

De deeltrajecten zijn verdeeld in modules en ondergebracht in tien leerlijnen:

1ste deeltraject van 60 ECTS:

- Leerlijn 'Het krachtige kind': Ontwikkelingspsychologie (3 ECTS), Zorg voor het jonge kind (3 ECTS);
- Leerlijn 'Luisteren en vertellen, kijken en zichtbaar maken': Taal- en spelontwikkeling ondersteunen (4 ECTS) en Documenteren (3 ECTS);
- Leerlijn '100-talen': Ontdek het kind in jezelf (7 ECTS), Het labo: van rammelaar tot raket (6 ECTS);
- Leerlijn 'Het gezinssysteem': Gezinspsychologie (systeem) (3 ECTS), Het gezinssysteem als sociaal systeem (5 ECTS);
- Leerlijn 'Synergie': Basisprincipes communicatie en groepsdynamica (3 ECTS), Evidence based coaching I (3 ECTS);
- Leerlijn 'Diversiteit': Sociaal recht en organisatie zorg en welzijn (3 ECTS);
- Leerlijn 'Ontwikkelen door onderzoeken': Ontwikkelen door onderzoeken: ethisch redeneren (3 ECTS), Onderwikkelen door onderzoeken (supervisie): onderzoekscyclus (3 ECTS);
- Leerlijn 'Stage': Well.com (3 ECTS), Stage I (kennismaking werkveld) (5 ECTS);
- Leerlijn 'Professionaliseren': Persoonlijk ontwikkelingsportfolio (POP) (3 ECTS).

2de deeltraject van 60 ECTS:

- Leerlijn 'Luisteren en vertellen, kijken en zichtbaar maken': Project filosoferen (3 ECTS);
- Leerlijn '100-talen': Diversiteit en multiculturaliteit (5 ECTS), Grenzen verleggen (5 ECTS);
- Leerlijn 'Het gezinssysteem': Het gezinssysteem in beweging (5 ECTS), Het gezinssysteem in de multiculturele samenleving (5 ECTS);

- Leerlijn 'Synergie': Coaching en leiderschap (3 ECTS), Coaching en projectmanagement (4 ECTS);
- Leerlijn 'Diversiteit': Project diversiteit (Gelijke kansen – kansarmoede/inclusie) (4 ECTS), Kwaliteitszorg in de kinderopvang (3 ECTS), Project grenzen verleggen (Studiereis) (3 ECTS);
- Leerlijn 'Ontwikkelen door onderzoeken': Ontwikkelen door onderzoeken (supervisie): documenteren (3 ECTS);
- Leerlijn 'Stage': Stage II (7 ECTS), Stage III (7 ECTS).
- Leerlijn 'Professionaliseren': Persoonlijk ontwikkelingsportfolio (3 ECTS).

3de deeltraject van 60 ECTS:

- Leerlijn '100-talen': Cultuureducatie (3 ECTS);
- Leerlijn 'Het gezinssysteem': Het gezinssysteem in cirkels (8 ECTS);
- Leerlijn 'Synergie': Synergie (6 ECTS);
- Leerlijn 'Diversiteit': Casestudies kinderopvang (3 ECTS), Casestudies buurtgerichte kinderopvang (3 ECTS);
- Leerlijn 'Ontwikkelen door onderzoeken': Ontwikkelen door innoveren (3 ECTS);
- Leerlijn 'Stage': Stage IV (4 ECTS), Afstudeerproject stage (20 ECTS);
- Leerlijn 'Professionaliseren': Persoonlijk ontwikkelingsportfolio (3 ECTS);
- Leerlijn 'Bachelorproef' (7 ECTS).

4 Beoordeling per onderwerp en facet

Beschrijving van de toetsing door de commissie van de ingediende aanvraag aan de hand van de 6 onderwerpen en de facetten uit het Toetsingskader. Per facet is telkens eerst – cursief – de letterlijke omschrijving daarvan uit het Toetsingskader opgenomen.

4.1 Doelstellingen opleiding

Voor de beschrijving van de doelstellingen wordt verwezen naar het voorgaande hoofdstuk 3 en wel paragraaf 3.3.

4.1.1 Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

Professioneel gerichte bachelor:

De opleidingsdoelstellingen zijn er op gericht de student te brengen tot:

- het beheersen van algemene competenties als denk- en redeneervaardigheid, het verwerven en verwerken van informatie, het vermogen tot kritische reflectie en projectmatig werken, creativiteit, het kunnen uitvoeren van eenvoudige leidinggevende taken, het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken en een ingesteldheid tot levenslang leren*
- het beheersen van algemene beroepsgerichte competenties als teamgericht kunnen werken, oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën, en het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk*
- het beheersen van beroepsspecifieke competenties op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar*

Bevindingen

De opleiding heeft de in paragraaf 3.3 genoemde opleidingscompetenties opgesteld als de eindkwalificaties die de studenten aan het einde van de opleiding bereikt dienen te hebben. Ze heeft de opleidingscompetenties vergeleken met de algemene competenties, de algemene beroepsgerichte competenties en de beroepsspecifieke competenties.

De professioneel gerichte bachelor beschikt over de decretaal bepaalde algemene competenties. Deze zijn zichtbaar in de opleidingscompetenties 4, 5, 6 en 9. In deze competenties blijken de afgestudeerden onder meer in staat te zijn tot kritisch denken en redeneren, tot communiceren, tot zelfstandig werken en tot reflecteren. Deze algemene competenties resulteren in het definiëren van een aantal sleutelcompetenties. Het gaat hier om instrumentele, interpersoonlijke en contextuele competenties. De sleutelcompetenties worden beschouwd als voorwaarden tot het verwerven van algemeen beroepsgerichte competenties en specifieke beroepscompetenties.

De algemene beroepsgerichte competenties zijn zichtbaar in de opleidingscompetenties 5, 6, 8 en 9, die ingaan op teamgericht werken en op het definiëren, analyseren en oplossen van complexe problemen.

De beroepsspecifieke competenties komen in de eerste acht opleidingscompetenties tot uitdrukking. De opleiding heeft deze gegroepeerd tot vier competentieclusters die overeen komen met de verantwoordelijkheidsgebieden die Kind & Gezin heeft onderscheiden, met name verantwoordelijkheid ten aanzien van de kinderen in de voorzieningen, ten aanzien van de gezinnen van de kinderen, ten aanzien van het eigen team en de opvangvoorziening, ten aanzien van de opvangsector en de brede maatschappij.

Overwegingen

De opleiding heeft kerncompetenties opgesteld die in overeenstemming zijn met de vereiste doelstellingen voor een professionele bacheloropleiding. Mede omdat de beroepsspecifieke competenties gebaseerd zijn op de beroepsomschrijving die Kind & Gezin met het werkveld heeft opgesteld, geven deze een compleet en correct beeld van de domeinspecifieke kennis en vaardigheden die de afgestudeerden moeten bereiken.

In de studiefiches kan de commissie zien dat de opleiding de kerncompetenties reeds verder uitgewerkt heeft in doelstellingen, maar nog niet tot op de verschillende niveaus. Om de doelstellingen richtinggevend te laten zijn voor het leerproces van de student, is een verdere uitwerking van de doelstellingen nodig in termen van niveau. De commissie raadt de opleiding aan dit werk snel op te pakken (zie ook facet 2.2 Relatie tussen doelstelling en programma).

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.1.2 Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

- *De doelstellingen van de opleiding (uitgedrukt in eindkwalificaties) sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en het relevante beroepenveld gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk of kunstpraktijk). Ze zijn, ingeval van gereguleerde beroepen, in overeenstemming met de reglementering of regelgeving ter zake*
- *Voor professioneel gerichte bachelorsopleidingen zijn de eindkwalificaties getoetst bij het relevante beroepenveld*

Bevindingen

De opleiding heeft de opleidingscompetenties afgeleid van de beroepsomschrijving die Kind & Gezin voor de Bachelor in de pedagogie van het jonge kind heeft opgesteld. Kind & Gezin heeft de beroepsbeschrijving opgesteld in samenspraak met deskundigen op dit vakgebied en met vertegenwoordigers van het werkveld en heeft de beschrijving vervolgens ter bevestiging voorgelegd aan vertegenwoordigers van het werkveld. Ook heeft Kind & Gezin de beroepsbeschrijving vergeleken met overeenkomstige beroepen in het buitenland, zoals in Frankrijk en Italië.

Volgens de beroepsbeschrijving werkt de Bachelor in de pedagogie van het jonge kind samen met de kinderen en samen met de kindbegeleiders en heeft hij/zij bijkomende vaardigheden. De bachelor zorgt voor de implementatie van het pedagogisch beleid in de concrete werking door het samenwerken met en door het pedagogisch begeleiden van begeleiders bij het ondersteunen van de ontwikkeling van kinderen. De bachelor coacht kindbegeleiders in de dagelijkse praktijk in pedagogie en in het opbouwen van nieuwe pedagogische kennis: het kan gaan om individuele coaching, het pedagogisch begeleiden

van een team kindbegeleiders in kinderdagverblijven of het pedagogisch begeleiden van kindbegeleiders in verschillende voorzieningen. De bachelor kan een rol hebben bij het op de werkvloer pedagogisch ondersteunen van begeleiders in opleiding.

Kind & Gezin heeft de beroepsbeschrijving en de verantwoordelijkheidsgebieden uitgewerkt in competenties die aan de bachelor te stellen zijn. De opleiding op haar beurt heeft deze competenties omgezet in opleidingscompetenties die de afgestudeerden moeten bereiken en die sturend zijn voor het programma.

De opleiding is bedoeld om de studenten op te leiden tot een pedagogische coach in de kinderopvang. In grotere voorzieningen voor kinderopvang zullen de afgestudeerden alleen de rol van pedagogische coach of van interne begeleider vervullen. In kleinere voorzieningen kan deze rol mogelijk gecombineerd zijn met die van coördinator of leidinggevende. De afgestudeerden zullen teams coachen en in die zin een functie krijgen die zich bevindt tussen de leidinggevendenden en de uitvoerende begeleiders.

De afgestudeerden kunnen werkzaam zijn in de gesubsidieerde sector. In de zelfstandige sector ligt dat vooralsnog moeilijker, omdat de financiële middelen daar beperkter zijn.

Overwegingen

Het landelijke werkveld is door de consultaties van Kind & Gezin bijzonder intensief en goed betrokken bij het opstellen van de beroepscompetenties. De opleidingscompetenties die de opleiding heeft opgesteld, komen volgens de commissie overeen met de beroepscompetenties die in de beroepsbeschrijving van Kind & Gezin zijn opgenomen.

De commissie stelt vast dat het domeinspecifiek leerresultatenkader van de nieuwe opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind kadert binnen de Vlaams Kwalificatiestructuur (VKS). De niveaurescriptoren van het niveau 6 uit de VKS worden door de geformuleerde leerresultaten afgedekt. Bijgevolg kan de nieuwe opleiding terecht als een bacheloropleiding getypeerd worden.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.1.3 Samenvattend oordeel onderwerp 1: Doelstellingen opleiding

De opleiding heeft de doelstellingen in de vorm van te bereiken kerncompetenties van de afgestudeerden opgesteld. Deze doelstellingen komen overeen met de vereisten van de professioneel gerichte bachelor en sluiten aan bij de domeinspecifieke eisen omdat ze rechtstreeks zijn afgeleid van de beroepsomschrijving van Kind & Gezin. De commissie bepleit een verdere uitwerking van de doelstellingen in termen van niveau.

De commissie beoordeelt de drie facetten van het onderwerp 'Doelstellingen opleiding' als voldoende. Daarmee is ook het samenvattend oordeel voor dit onderwerp voldoende.

4.2 Programma

Voor een korte beschrijving van het programma wordt verwezen naar voorgaande paragraaf 3.3.

4.2.1 Facet 2.1. Eisen professionele gerichtheid

Het programma sluit aan bij de volgende criteria voor professionele gerichtheid:

Professioneel gerichte bacheloropleiding:

- *Kennisontwikkeling door studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroeps- of kunstpraktijk ontleend studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk, de kunstpraktijk en/of (toegepast) onderzoek*
- *Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied/de discipline*
- *Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroeps- of artistieke vaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk*

Bevindingen

Het programma van de opleiding is tot stand gekomen in nauw overleg met het werkveld. Het werd ontwikkeld door een kernteam bestaande uit het opleidingshoofd, de coördinator onderwijsinnovatie, drie docenten binnen hun specifiek vakgebied en vier vertegenwoordigers uit de kinderopvang. Het conceptprogramma werd daarna voorgelegd aan een resonantiegroep bestaande uit vijftien vertegenwoordigers uit het ruimere regionale werkveld. Regelmatig overleg met de collega-hogescholen zorgde voor afstemming van het begrippenkader en de doelstellingen. Het is de bedoeling dat alle leden van de kerngroep worden betrokken bij de uitvoering van het programma. Daarnaast zullen ook gastprofessoren worden aangetrokken voor heel specifieke onderwerpen.

In de studiefiches van het eerste jaar van de opleiding wordt de literatuur vermeld. Wat de verplichte literatuur betreft, zal de opleiding vooral gebruik maken van een aantal basiswerken aangevuld met door de lectoren opgestelde syllabi. Op het moment van het visitatiebezoek waren twee basiswerken vastgelegd als verplichte literatuur. Ook de aanbevolen literatuur lag ter inzage. Een aantal van deze werken zullen vermoedelijk ook verplicht worden voor de studenten, maar de opleiding wil dit doen in afspraak met de nog aan te stellen lectoren, alsook in afspraak met het team.

In het programma is een leerlijn stage uitgewerkt. Stage vormt een vast onderdeel van de zes semesters. Tijdens het eerste semester heeft de stage de vorm van workshops en andere interactieve werkvormen binnen cultuureducatieve settings. Vanaf het tweede semester worden blokstages gepland. De student loopt verplicht twee blokstages in de voorschoolse kinderopvang en één blokstage in de naschoolse kinderopvang. In het 5de en het 6de semester loopt de student op eenzelfde plaats stage. Deze wordt gekoppeld aan zijn afstudeerproject of bachelorproef. In het document "Stageconcept Ba pedagogie van het jonge kind", dat als bijlage bij het dossier is gevoegd, wordt het stageconcept verduidelijkt (doelstellingen, begeleiding, de stageovereenkomst, stageverloop en stagebeoordeling). De specifieke criteria voor de stagebeoordeling moeten nog worden uitgewerkt en zullen ook voor een gedeelte afhankelijk zijn van de plaats waar de student zijn stage zal lopen, alsook van de persoonlijke doelstellingen van de student.

Parallel aan alle opleidingsonderdelen en dus ook het stagetraject loopt de leerlijn 'Professionaliseren' waarin de student werkt aan zijn persoonlijk ontwikkelingsplan. Dit omvat een beschrijving van het leerproces van de student, het competentie management, specifieke reflectie-opdrachten en een portfolio. De opleiding geeft te kennen dat het woord 'groeiproces' hierbij belangrijk is voor hen. Na ieder academiejaar wordt het persoonlijk ontwikkelingsplan geëvalueerd en wordt nagegaan waar de student staat in zijn

ontwikkelingsproces. De toetsing van het portfolio gebeurt op basis van de producten die de student heeft ingebracht, maar ook aan de hand van de manier waarop hij zijn leerproces in de hand neemt, daarop reflecteert en daarin evolueert. Het portfolio wordt beoordeeld door een externe jury. Tijdens de begeleiding in kleine groepen krijgt de student tussentijdse feedback.

In de gesprekken komt aan bod dat de opleiding met de andere twee hogescholen overleg heeft rond de kwaliteit van de stageplaatsen en de stagebegeleiding om hierin op één lijn te zitten en dus eenzelfde communicatie te kunnen voeren naar de stageplaatsen toe. Er is een afspraak om met de drie hogescholen samen een mentorenopleiding te organiseren voor de begeleiders op de stageplaatsen.

De bachelorproef omvat de realisatie van een innovatief project gerelateerd aan de beroepsuitoefening van de pedagogische coach. Het is een concreet project op de stageplaats dat gestalte moet krijgen onder de vorm van projectwerking. Het project moet verband houden met de opleiding in zijn geheel of met één of meerdere vakken binnen de opleiding. Het is een integratie van competenties die in de opleiding zijn opgedaan en die aangetoond worden in de bachelorproef. Uit de rapportering moet blijken dat de student de verzamelde informatie en de verkregen resultaten heeft geanalyseerd en geïnterpreteerd in functie van wat relevant is voor het verbeterproject. De koppeling van de bachelorproef aan de stage is verplicht. Stage-ervaring en literatuurstudie onderbouwen de bachelorproef. De student wordt naast de interne promotor bijkomend begeleid door een externe promotor. In de jury zitten naast de interne promotor een intern en een extern jurylid.

De opleiding voorziet een buitenlandse studiereis in het programma en de mogelijkheid om één semester een stage in het buitenland te volgen.

Toegepast onderzoek is nog niet structureel ingebed in de opleiding. Eén lector houdt zich daar wel mee bezig maar het beleid dienaangaande is nog niet geformaliseerd.

Overwegingen

Aan de hand van de literatuur die de commissie tijdens het locatiebezoek heeft kunnen inkijken, is zij van oordeel dat de opleiding gebruik zal maken van een aantal stevige basiswerken, aangevuld met artikels en syllabi door de betrokken lectoren samengesteld. Het is goed dat de lector enige vrijheid heeft in de keuze van het studiemateriaal, maar dat dit tegelijk ook afgestemd wordt in het team. De commissie suggereert de opleiding er op toe te zien dat studenten in de loop van hun traject ook voldoende in aanraking komen met internationale literatuur.

De wisselwerking tussen de kenniscomponent en de beroepspraktijk wordt voldoende gerealiseerd door het werken met nog te ontwikkelen casuïstiek. De commissie stelt ook vast dat de opleiding bewaakt dat de opdrachten die studenten krijgen in de meer theoretische opleidingsonderdelen gekoppeld worden aan de praktijk en eventueel uitgevoerd tijdens de stage of praktijkmomenten. De commissie stelt vast dat een degelijk stagetraject is uitgewerkt dat gedeeltelijk verplicht is om ervoor te zorgen dat zowel voorschoolse als naschoolse opvang, alsook het cultureel aspect in voldoende mate aan bod komen. Dankzij de mentorenopleiding garandeert de opleiding dat de begeleiding op de stageplaatsen kwalitatief goed is en in de lijn ligt van de visie van de opleiding.

Dit alles in overweging nemend, is de commissie van oordeel dat de opleiding ervoor zorgt dat de student de nodige beroepsvaardigheden zal opdoen. De opleiding is zodanig opgebouwd dat er voldoende sprake is van integratie tussen theorie, praktijktheorie en praktijk.

De opleiding heeft nog werk aan het steviger neerzetten van de internationale component, alsook aan het structureel inbouwen van toegepast onderzoek.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.2.2 Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

- *Het programma, het didactisch concept, de werkvormen en de wijze van toetsing weerspiegelen de te bereiken eindkwalificaties van de opleiding*
- *De te bereiken eindkwalificaties zijn aantoonbaar vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma*

Bevindingen

De opdrachtverklaring en de onderwijsvisie van de hogeschool wordt aangevuld door een opleidingsspecifieke onderwijsvisie en opleidingsconcept. De kern van deze visie vormt de competentiegerichte focus op het leren. Competentiegerichtheid moet worden verstaan als 'gericht op het ontwikkelen van de vermogens om in authentieke professionele contexten geïntegreerd kennis, vaardigheden, attitudes en persoonlijkheid in te zetten in een concrete deskundige aanpak van kernproblemen van het beroep'.

Het didactisch concept van de opleiding wordt in het dossier schematisch voorgesteld.

In de eerste plaats wil de opleiding met haar didactisch concept drie grote doelen bereiken:

1. Deskundigheid: studenten dienen een goede basis op te bouwen van kennis, inzicht en vaardigheden en zich dus competentie-ondersteunende basiskennis eigen te maken.
2. Bekwaamheid: studenten dienen competenties te ontwikkelen die inzetbaar zijn in de beroepspraktijk. Ze werken hiervoor aan betekenisvolle leertaken, in authentieke contexten, met autonomie en initiatief en in gedeelde verantwoordelijkheid.
3. Wijsheid: studenten werken rond de beroepsidentiteit van de pedagogische coach en dus rond de vorming van identiteit.

Deze doelen wil de opleiding bereiken door drie manieren van leren steeds terug te laten komen in haar onderwijs: onderzoekend leren, reflecterend leren, samenwerkend leren. In het schematisch overzicht wordt weergegeven welke onderwijsvormen zullen gebruikt worden voor welke vorm van leren. Op het moment van de visitatie wordt dit nog niet gereflecteerd in de studiefiches omdat de opleiding van oordeel is dat de nog aan te stellen lectoren, in overleg met het kernteam, een zekere vrijheid moeten krijgen in het bepalen van hun werkvormen, weliswaar binnen de vooropgestelde krijtlijnen.

De commissie stelt in de gesprekken vast dat de opleiding zwaar inzet op het reflecterend leren in het begin van de opleiding. Het is een expliciete keuze van de opleiding om eerst te werken aan de persoonlijke ontwikkeling van de student en pas nadien naar de werkvloer te gaan. Pas in het tweede jaar wordt daar het coachende aspect aan toegevoegd. In het

gesprek met het werkveld wordt duidelijk dat zij deze werkwijze steunen. Al te vaak gebeurt het immers dat studenten op stage komen die bepaalde attitudes, noodzakelijk om goed te kunnen functioneren in het werk met kinderen en in een team, missen.

Overwegingen

De commissie heeft vastgesteld dat er een doorlopende lijn is van de opleidingscompetenties, naar de leerdoelen en leerinhouden en de daaraan gerelateerde werkvormen en vormen van toetsing. De doelstellingen die in de studiefiches zijn weergegeven, zijn momenteel nog niet voorzien van niveaus en bijhorende gedragsindicatoren. De opleiding geeft in de gesprekken aan dringend werk te willen maken van dit proces.

De commissie stelt in de gesprekken vast dat het didactisch concept alvast bij de mensen die het mee vorm hebben gegeven, doorleefd is. Er is een integratie vast te stellen tussen de ideeën van betrokkenen. Woorden zijn niet zomaar gekozen, maar zijn de kristallisatie van een denkproces, zo stelt de commissie vast. Het is nu aan het kernteam en het opleidingshoofd in het bijzonder om ervoor te zorgen dat het hele opleidingsteam zich hier kan achter scharen.

De keuze van de opleiding om studenten eerst te laten werken aan hun persoonlijke ontwikkeling en hun attitudes vooraleer op stage te gaan, kan de commissie volledig volgen. Het studenten laten experimenteren in een veilige plaats – in casu onder de vorm van workshops – in plaats van hen van bij aanvang van de opleiding onder te dompelen in het werkveld, is een duidelijke en goed beargumenteerde keuze die door de commissie wordt geapprecieerd.

De commissie stelt vast dat de voorlopige lijst met criteria waaraan stageplaatsen moeten voldoen, reeds een goed vertrekpunt is. In het gesprek met het werkveld komt bovendien tot uiting dat de stageplaatsen zich zeer goed realiseren dat beide partijen zich bewust moeten zijn van wat men elkaar te bieden heeft en het niet evident zal zijn voor iedere organisatie in de kinderopvang om als stageplaats te fungeren.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.2.3 Facet 2.3. Samenhang programma

Het beoogde programma is inhoudelijk samenhangend.

Bevindingen

Het programma is opgebouwd uit drie deeltrajecten of drie maal twee semesters. In ieder semester staat een thema centraal: (1) ontdek het kind in jezelf; (2) het gezin centraal; (3) aandacht voor diversiteit; (4) grenzen verleggen; (5) de buurt in beweging en (6) afstuderen. Deze semesterthema's verhelderen de horizontale samenhang in het programma. Daarnaast blijkt uit de gesprekken dat de opleiding in haar programma toenemende verdieping inbouwt en er systematisch gewerkt wordt aan het beheersen van de competenties op een hoger niveau. Dit moet evenwel nog in detail worden uitgewerkt.

De verticale samenhang wordt in het programma aangebracht door 10 leerlijnen (zie ook 3.3 Profiel opleiding) die op hun beurt ondergebracht worden bij vijf programmalijnen die

aansluiten bij de vijf verantwoordelijkheidsgebieden die Kind en Gezin heeft benoemd: (1) het kind: ontwikkeling ondersteunen; (2) het gezin: opvoeden in grootstedelijke context; (3) het team: samenwerken en coachen; (4) de sector: kinderopvang in de samenleving; (5) mezelf professioneel ontwikkelen.

De opleiding volgt de redenering dat specifieke doelstellingen specifieke leeromgevingen vragen en onderscheidt drie leeromgevingen naargelang de doelvorm die wordt nagestreefd. Bij elke leeromgeving geeft de opleiding de daarbij horende werkvormen, groeperingsvormen en assessment aan. Integratie van de verschillende opleidingsonderdelen die binnen een semester worden aangeboden, wordt ook gerealiseerd door middel van het persoonlijk ontwikkelingsportfolio (POP) waar de student van het begin tot het einde van de opleiding aan werkt onder begeleiding van een POP-coach.

Overwegingen

De commissie meent dat de opleiding inzichtelijk heeft weten te maken dat het programma zowel horizontaal – via semesterthema's – als verticaal – via leerlijnen – samenhangend is. Het in bijlage opgenomen schematisch uitgewerkte programma maakt deze samenhang het beste duidelijk. De commissie is er ook van overtuigd dat alle elementen uit het programma zullen worden geïntegreerd in het persoonlijk ontwikkelingsplan van de student dat van begin tot einde van de opleiding wordt doorgetrokken.

De commissie vraagt zich wel af of een en ander, bij de doorontwikkeling van de opleiding, niet kan vereenvoudigd worden. Momenteel is het geheel van de opleiding zeker samenhangend, maar op een ingewikkelde manier uitgewerkt.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.2.4 Facet 2.4. Studielast

De studietijd sluit aan bij de norm zoals vastgesteld bij decreet.

Bevindingen

Het curriculum is op die wijze uitgebouwd dat de studielast voor de normstudent binnen de decretaal voorgeschreven limieten valt: tussen de 1500 en 1800 uur op jaarbasis. De studielast is evenwichtig gespreid over de drie deeltrajecten.

Aan de jaarlijkse onderwijsbeoordelingen voegt de opleiding een aantal vragen rond studietijd (belasting en spreiding) toe. Per opleidingsonderdeel geeft de student op een schaal van 'veel minder' over 'ongeveer evenveel' tot 'veel meer' naar zijn persoonlijke inschatting aan of de begrote studietijd voor het gegeven opleidingsonderdeel correspondeert met de tijd die hij in realiteit aan dit opleidingsonderdeel heeft besteed. Aangezien deze methodiek berust op autorapportering op grond van reflectie verkiest de opleiding te spreken over een registratie van studietijdervaring, eerder dan studietijdmeting. Eventuele problemen met de studiebelasting worden besproken in de opleidingscommissie. Samen met de studenten wordt dan naar oplossingen gezocht.

Wanneer studenten tijdens hun studie moeite blijken te hebben bijvoorbeeld met taal of problemen hebben met het combineren van werk, gezin en studeren, biedt de opleiding hen ondersteuning aan.

Overwegingen

De commissie meent dat de opleiding de studiebelasting per opleidingsonderdeel op zorgvuldige wijze heeft begroot. Ze dient wel dringend werk te maken van een uitsplitsing van de studietijd in de verschillende soorten contacturen en het aandeel zelfstudie. De opleiding heeft wel al een zicht op de werkvormen die ze wenst te hanteren gezien deze onmiddellijk gekoppeld zijn aan het didactisch concept. Er is nog enige speelruimte voorzien, zodat de nieuw aan te stellen lectoren binnen de door de opleiding vastgelegde krijtlijnen hun expertise op een voor hen gepaste wijze aan bod kunnen brengen.

De studielast voldoet aan de normen. De commissie heeft vertrouwen in het bewaken van de studielast door de opleiding. Ze vindt de ondersteuning voor studenten bij het optreden van knelpunten in de studie waardevol.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.2.5 Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten:

Bachelor:

- *diploma secundair onderwijs, diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie of een diploma of getuigschrift dat bij of krachtens een wet, decreet, Europese richtlijn of een andere internationale overeenkomst als gelijkwaardig wordt erkend*
- *door het instellingsbestuur bepaalde voorwaarden voor personen die niet aan bovengenoemde voorwaarden voldoen*

Bevindingen

De opleiding laat instromende studenten met een diploma secundair onderwijs toe. Dat is decretaal zo bepaald. Daardoor voldoet de opleiding aan de wettelijke eisen. De studenten met een diploma BSO hebben alleen toegang als zij het zevende jaar afgerond hebben.

Naast de typische generatiestudent beoogt de opleiding ook een instroom van studenten die al een bachelordiploma verworven hebben (in onderwijs, sociaal werk, verpleegkunde, vroedkunde, opvoedkunde,...) en/of met nuttige aantoonbare beroepservaring binnen het werkveld. Deze doelgroepen kunnen een toekenning van studieduurverkortung aanvragen via een EVC/EVK-procedure. De EVC-procedure werd uitgewerkt op het niveau van de Universitaire Associatie Brussel. De regelgeving omtrent de toekenning van EVK's is opgenomen in de onderwijs- en examenregeling van de Erasmushogeschool Brussel.

Tijdens de gesprekken vernam de commissie dat de opleiding in het academiejaar 2011-2012 enkel de generatiestudenten zal toelaten. Dit is een afspraak die recentelijk werd gemaakt met de twee andere hogescholen, met name de Arteveldehogeschool en de Karel de Grote-Hogeschool. De motivatie voor het beperkt houden van de eerste instroom is gelegen in het feit dat de opleidingen op dit moment de personeelstijd maximaal willen benutten voor het optimaal organiseren van het eerste jaar van de opleiding en het verder ontwikkelen van het tweede en derde jaar. Pas vanaf volgend academiejaar (2012-2013) –

wanneer ook het tweede jaar georganiseerd wordt – zullen studenten met een verkort traject kunnen instromen.

Alle studenten van het departement krijgen in de eerste week van het academiejaar een introductieprogramma waarin ook een kennismakingsgesprek is voorzien. Daarnaast heeft de opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind bij het begin van de opleiding een volledige week op een externe locatie voorzien (opleidingsonderdeel 'Well.com') waarin gefocust wordt op het verhaal van de student in relatie tot het beroep waarvoor hij gekozen heeft (zie ook facet 4.2 Studiebegeleiding). Op basis van deze week wordt het persoonlijk ontwikkelingsplan van de student opgesteld, waaraan hij gedurende de volledige opleiding zal verder werken.

In het geval van deficiënties biedt de opleiding aanvullende cursussen aan. Dat geldt voor bijvoorbeeld de Nederlandse taal en computervaardigheden. Om de instroom van mannen in de opleiding te bevorderen, zullen een aantal mannen als gastprofessor worden ingezet. Ook het opleidingshoofd is een man. Een andere initiatief is van de opleiding om de mannelijke instroom te bevorderen, is het breder opentrekken van de praktijkplaatsen, waardoor studenten niet alleen in de kinderopvang terecht komen, maar ook in allerlei andere initiatieven, bv. wijkhuizen, educatieve organisaties, inloopteams. Het werkveld zelf is trouwens zeer te spreken over het feit dat de opleiding het werkveld breder is gaan beschouwen dan de loutere kinderopvang. De vele initiatieven rond het Brusselse vragen hier ook om.

Studenten met een functiebeperking hebben na het intakegesprek een gesprek met de centrale zorgcoördinator om na te gaan wat er mogelijk is en wat niet. Dit gebeurt in samenspraak met de betrokken opleiding. Er wordt inhoudelijk gekeken, maar ook in relatie tot de 'outcome': kan deze student iets hebben aan deze studie? In sommige gevallen dringt zich een negatief advies op, in de meeste gevallen worden er maatregelen getroffen om de betrokken student de studies in aangepaste omstandigheden te laten doorlopen.

Overwegingen

De opleiding voldoet aan de decretale eisen voor toelating van de studenten. De commissie acht de procedure van toelating van werkenden met een relevant bachelordiploma of met mogelijke vrijstellingen op grond van EVK's en EVC's correct.

De commissie vindt het op zich geen goede zaak dat potentiële studenten met werkervaring volgend academiejaar nog niet kunnen starten. Tegelijkertijd begrijpt zij waarom de opleidingen Bachelor in de pedagogie van het jonge kind deze beslissing genomen hebben. De commissie gaat ervan uit dat deze instroom wel zal worden toegelaten vanaf het academiejaar 2012-2013, wanneer ook het tweede jaar wordt georganiseerd. In het gesprek met het werkveld bleek immers ook dat zij zitten te wachten op deze opleiding.

De inlassing het opleidingsonderdeel 'Well.com' bij het begin van de opleiding vindt de commissie een mooi initiatief. Enerzijds omdat het een basis legt voor het persoonlijk ontwikkelingsplan van de student, anderzijds omdat het reeds in een heel vroeg stadium van de opleiding de student verplicht om zichzelf in relatie tot de keuze voor deze opleiding te bevragen.

De commissie prijst de opleiding om de mogelijkheden die zij studenten biedt om deficiënties aan te vullen.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.2.6 Facet 2.6. Studietoestand

De opleiding voldoet aan formele eisen m.b.t. de studietoestand:

– Bachelor: tenminste 180 studiepunten

Bevindingen

De commissie heeft het aantal studiepunten van het programma vastgesteld als zijnde 180 ECTS.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de voorgedragen opleiding voldoet aan de decretale minimumomvang van 180 ECTS.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.2.7 Samenvattend oordeel onderwerp 2: Programma

De visie op de opleiding en het daaruit voortvloeiende opleidingsprogramma is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met het regionale werkveld. Het didactisch concept is doordacht en consequent toegepast doorheen het programma dat inhoudelijk samenhangend is. Er is een rechte lijn vast te stellen tussen de opleidingscompetenties, de leerdoelen en leerinhouden, de daarbij horende werkvormen en toetsvormen. Een en ander moet wel nog tot in detail en per opleidingsonderdeel worden gespecificeerd wanneer alle betrokken lectoren zijn aangesteld. In het bijzonder de leerdoelen verdienen nog een nadere uitwerking in termen van niveau: de oplopende moeilijkheidsgraad is momenteel nog onvoldoende duidelijk.

De voorziene literatuur is goed, maar er moet een nadere specificatie gebeuren in termen van verplichte en aanbevolen werken. De beroepsgerichtheid van het programma is duidelijk. Dit komt enerzijds door het grote aandeel stages en de bachelorproef, maar ook door de continue wisselwerking tussen theorie, praktijktheorie en praktijk in de andere opleidingsonderdelen. Hierdoor wordt de ontwikkeling van beroepsvaardigheden gewaarborgd. De studeerbaarheid van het programma is passend en de studielast wordt bewaakt. De opleiding voldoet aan de decretale eisen voor toelating. Studenten die reeds in de beroepspraktijk werkzaam zijn, kunnen op basis van de EVC-procedure en/of EVK's een verkort traject krijgen. De duur van het programma voldoet aan de formele vereisten. De commissie beoordeelt de zes facetten van het onderwerp 'Programma' als voldoende. Daarmee is ook het samenvattend oordeel voor dit onderwerp voldoende.

4.3 Inzet personeel

4.3.1 Facet 3.1. Eisen professionele gerichtheid

Het onderwijs zal voor een belangrijk deel worden verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroeps- of kunstpraktijk

Bevindingen

De opleiding streeft bij haar wervingsbeleid naar een gezond evenwicht tussen de aanstelling van onderwijsdeskundigen met praktijkervaring en (ervarings)deskundigen uit het werkveld.

De opleiding heeft voor de samenstelling van haar team eerst een interne oproep gedaan, waaruit het opleidingshoofd is geselecteerd. Die zal nu verder de opleiding ontwikkelen samen met het kernteam. Het kernteam bestaat voor bijna de helft uit ervaringsdeskundigen uit het werkveld die zorgvuldig werden geselecteerd. Met deze vier mensen werd afgesproken dat zij ook als docent in de opleiding zullen ingezet worden.

Een actief wervingsbeleid werd nog niet opgestart, maar de opleiding weet duidelijk uit welke gebieden ze mensen willen gaan werven om ervoor te zorgen dat het toekomstige personeel de verbinding kan leggen tussen de opleiding en de beroepspraktijk. In de gesprekken wordt ook duidelijk dat wie vanuit het werkveld wordt aangesteld, nooit een voltijdse opdracht zal krijgen omdat de opleiding de wisselwerking met de actualiteit binnen het werkveld blijvend wenst te garanderen.

Het kernteam laat zich adviseren door een resonantiegroep. Deze groep is samengesteld uit vijftien mensen uit het ruimere, regionale werkveld. Een aantal van deze mensen – naast nog anderen – zal ook ingezet worden als gastprofessor in de opleiding.

Overwegingen

Uit de cv's en de gesprekken heeft de commissie kunnen afleiden dat het kernteam dat de opleiding draagt en verder zal ontwikkelen evenwichtig is samengesteld en garandeert dat de verbinding met de beroepspraktijk wordt gelegd. De commissie heeft er ook alle vertrouwen in dat de nog aan te stellen personeelsleden vanuit ditzelfde beleid zullen aangesteld worden. De commissie apprecieert de stellige houding van de opleiding om de collega's uit het werkveld niet voltijds aan te stellen. Op die manier wordt de verbinding met de beroepspraktijk op continue basis gelegd.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.3.2 Facet 3.2. Kwantiteit personeel

- *Er wordt voldoende capaciteit beschikbaar gesteld om de nieuwe opleiding te kunnen starten.*
- *Er wordt voldoende capaciteit beschikbaar gesteld om de nieuwe opleiding te kunnen continueren.*

Bevindingen

De opleiding heeft een doelmatigheidsstudie uitgevoerd waaruit blijkt dat er een potentiële instroom is van 173 studenten uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (41 studenten) en Vlaams Brabant (142 studenten). Vanuit deze studie en de analyse van de in- en doorstroom van aanleunende opleidingen in de Erasmushogeschool Brussel heeft de opleiding streefdoelen geformuleerd op vlak van instroom en doorstroom. Bij het formuleren van deze streefcijfers werd uitgegaan van een instroom van 40 studenten bij de start van de opleiding, die over vijf jaar gestaag groeit naar 100 studenten in het eerste deeltraject.

Op basis van deze streefcijfers heeft de opleiding in het dossier de te voorziene personeelsformatie – en de daaraan gekoppelde personeelskost – uitgewerkt voor de komende vijf academiejaren. Hierbij wordt consequent een docent-student ratio gehanteerd van 1:18. In het gesprek met het bestuur komt aan bod dat de in te zetten gastprofessoren daar bovenop komen (vanuit de werkingsmiddelen). Mocht er onverhoopt een grotere instroom zijn dan de voorziene 40 studenten in het eerste jaar, zullen deze kosten worden opgevangen door het strategisch fonds van de hogeschool (zie ook facet 6.3: 'financiële voorzieningen').

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat een ratio van 1:18 voldoende is voor de opleiding om – met het didactisch concept dat ze wenst te hanteren – het onderwijs kwalitatief hoogstaand te organiseren. Daarnaast is de commissie tevreden om te horen dat een eventueel hogere instroom van studenten kan gefinancierd worden vanuit de hogeschool, maar dat de opleiding een al te grote toename van studenten ook zal afremmen om het didactisch concept zoals het is voorzien en dat behoorlijk wat individuele begeleiding vraagt, goed te kunnen uitvoeren.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.3.3 Facet 3.3. Kwaliteit personeel

Het in te zetten personeel is gekwalificeerd voor een inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma

Bevindingen

De Erasmushogeschool Brussel is de laatste jaren geëvolueerd naar een centraal aangestuurd personeelsbeleid, dat ook enige ruimte laat voor departementale invulling. Voor de verschillende ambten van het onderwijzend personeel werden generieke functiebeschrijvingen opgesteld. Deze omvatten het doel, de resultaatgebieden en de functievereisten. De concrete taken van een individueel personeelslid maken deel uit van de 'opdrachtbepaling' die jaarlijks wordt opgesteld, maar die ook in de loop van een academiejaar nog kan wijzigen.

De opleiding heeft in het dossier de samenstelling van het kernteam opgenomen. Dit bestaat uit het departementshoofd, het opleidingshoofd, de coördinator onderwijsinnovatie, het opleidingshoofd leraar kleuteronderwijs, de lector muzische vorming, twee experts uit de voorschoolse kinderopvang, één expert uit de buitenschoolse kinderopvang en één expert betrokken bij het Vormingscentrum voor de Begeleiding van het Jonge kind. Daarnaast geeft de opleiding aan nog lectoren te zoeken met volgende deskundigheden:

ervaringsgericht opvoeden en gelijke kansen; systeemdenken en communicatiestrategieën; coaching van volwassenen, intervisie en supervisie; beleidsvoerend vermogen; muzische vorming.

Bij de samenstelling van het kernteam, alsook bij de samenstelling van het toekomstige team in zijn totaliteit, wordt gestreefd naar een gezond evenwicht tussen de aanstelling van onderwijsdeskundigen met praktijkervaring en (ervarings)deskundigen uit het werkveld. Hierbij werd eerst gekeken welke expertise reeds aanwezig is in het departement. Daarna is men doelbewust op zoek gegaan naar specifieke expertise die nog ontbreekt.

Het opleidingshoofd is de regisseur van de opleiding. Voor de onderwijskundige regie kan hij beroep doen op de onderwijskundige coördinator die elke opleiding mee coacht en ondersteunt. Voor de verschillende werkvormen die in de opleiding zullen gehanteerd worden, is reeds de nodige expertise aanwezig in het departement.

De lectoren die zich aan de opleiding zullen verbinden, zullen worden aangesteld conform de geldende regels en procedures van de hogeschool betreffende aanstelling, evaluatie en scholing. Wat de professionalisering betreft, hebben lectoren sinds twee jaar niet meer de vrije keuze. Er is een centraal aangestuurd vormingsbeleid waarin hogeschoolbrede topics worden aangeboden. Een ander deel van het vormingsbudget is voor zien voor departementale noden, bijvoorbeeld de navorming van bepaalde lectoren in specifieke werkvormen, het uitwerken van casuïstiek, enz.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de opleiding met de samenstelling van haar kernteam en de verschillende deskundigheden die daarin vertegenwoordigd zijn, een goede basis legt voor het ontwikkelwerk dat nog te wachten staat, alsook voor de verdere uitbouw van het team.

Uit de cv's van betrokkenen kan de commissie opmaken dat de nodige expertise in aanzet aanwezig is voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma. Zij heeft ook het volste vertrouwen in het feit dat de opleiding de nog ontbrekende expertise goed zal aanvullen gezien de profielen die zijn weergegeven en de geldende selectie- en wervingsprocedure in de hogeschool.

De commissie heeft kennis kunnen maken met een gedreven opleidingshoofd dat in staat is gebleken om op korte tijd deze nieuwe opleiding goed in de steigers te zetten en hierbij gebruik te maken van de expertise van de mensen in het kernteam. De commissie heeft er vertrouwen in dat dit team kan uitgroeien tot een hecht team dat in staat is om – zoals beoogd – de studenten op een geïntegreerde manier op te leiden.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.3.4 Samenvattend oordeel onderwerp 3: Inzet personeel

De opleiding wordt gedragen door een kernteam dat evenwichtig is samengesteld en waarin het werkveld afdoende is vertegenwoordigd. De verbinding met de beroepspraktijk is daarnaast ook verzekerd door de bijkomende inzet van gastprofessoren. De voorziene docent-student ratio moet toelaten om het programma, waarin de individuele begeleiding

van de student heel belangrijk is, op kwalitatieve wijze uit te voeren. De lectoren beschikken over voldoende vakinhoudelijke, didactische en organisatorische capaciteiten. Ontbrekende expertise wordt nog aangevuld voor de opleiding start middels de geijkte selectie- en aanstellingsprocedures van de hogeschool. De commissie apprecieert het feit dat er een scholingsbeleid is waardoor navorming van lectoren gekaderd is binnen het beleid van de opleiding en de hogeschool en dus niet meer vrijblijvend is.

De commissie beoordeelt de drie facetten van het onderwerp 'Inzet personeel' als voldoende. Daarmee is ook het samenvattend oordeel voor dit onderwerp voldoende.

4.4 Voorzieningen

4.4.1 Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De voorgestelde huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren.

Bevindingen

De opleiding kan op de Campus Jette beschikken over leslokalen, praktijklokalen en vergaderruimtes. Nagenoeg alle leslokalen zijn uitgerust met moderne audiovisuele middelen voor het onderwijs. Voor de opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind zal nog voor de start ervan een skills-lab worden ingericht zodat studenten in het bijzonder de verzorgende handelingen bij baby's voldoende kunnen oefenen vooraleer ze op stage vertrekken.

De campus beschikt over een ruim studielandschap dat in verschillende ruimtes is ingedeeld: een klassieke bibliotheek, een PC-ruimte, een open werkruimte, een taalhoek, een audio-video-multimedia lokaal, een kopieerlokaal, een serverlokaal. Het studielandschap kent ruime openingsuren in functie van de avondopleidingen en de verkorte opleidingen die in het gebouw doorgaan.

De bibliotheek heeft een ruime collectie die steeds meer in elektronische vorm wordt aangeboden. Daarnaast biedt de bibliotheek ondersteuning bij: introducties aan het begin van het academiejaar, handleidingen en zelfstudiepakketten, informatiesessies. De samenwerking met de associatiepartner laat toe dat studenten van de Erasmushogeschool Brussel gratis mogen ontlenen in de bibliotheek van de Vrije Universiteit Brussel en omgekeerd.

Omdat binnen de Campus Jette een bijzondere inspanning wordt geleverd voor het bevorderen van ICT-gebruik door studenten en in de opleiding, is er een doordacht aankoopbeleid en een flexibele planning over minstens vijf jaar opgesteld (met jaarlijkse herzieningen in functie van nieuwe noden) die van cruciaal belang zijn om de continuïteit te garanderen voor de toekomst.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat op de Campus Jette voldoende toegeruste onderwijsruimten en faciliteiten beschikbaar zijn om de opleiding te kunnen aanbieden. Ook de leerondersteunende voorzieningen, waaronder de algemene ICT-faciliteiten, de audiovisuele middelen, het studielandschap en de elektronische leeromgeving Dokeos zijn

van goede kwaliteit. De commissie is positief over het nog in te richten skills lab specifiek voor de opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind.

Oordeel

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.4.2 Facet 4.2. Studiebegeleiding

Er is voorzien in personele capaciteit voor studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten die adequaat zijn met het oog op de studievoortgang.

Bevindingen

De informatievoorziening voor de studenten van deze opleiding zal op dezelfde wijze verlopen als voor de andere studenten op de campus. Potentiële studenten kunnen algemene informatie verkrijgen via de website van de hogeschool of via de opleidingsspecifieke informatiebrochure die ook online te vinden is. Daarnaast organiseert het departement jaarlijks verschillende infodagen en nocturnes.

Instromende studenten krijgen een introductieprogramma met verschillende activiteiten, waaronder ook de informatie over de studiebegeleidingsmogelijkheden. Daarnaast heeft de opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind bij de aanvang van de opleiding het opleidingsonderdeel Well.com ingevoerd. Vooraleer de studenten onder te dompelen in lessituaties worden ze meegenomen op locatie. Deze week staat in het teken van kennismaking, maar ook van communicatie. Aan de hand van een aantal activiteiten met betrekking tot cultuur, creativiteit,... leren de lectoren de studenten ook kennen. Daarnaast leren studenten het beroep kennen en tegelijk zichzelf in relatie tot het beroep. Wat deze week oplevert in relatie tot het persoonlijk proces van de student en zijn beroepsbeeld, wordt meegenomen in de andere opleidingsonderdelen, zo leert de commissie uit het gesprek met de lectoren.

Studenten worden geïnformeerd over regels, procedures en andere zaken via de elektronische studiegids. Deze gids verschaft informatie over rechten en plichten. De studiegids bevat een algemeen en een departementaal luik. Het onderwijs- en examenreglement en het opleidingsprogramma maken hier eveneens deel van uit. De elektronische leeromgeving Dokeos wordt binnen de opleiding gebruikt als informatie- en communicatiemiddel. Praktische regelingen als veranderingen in het lessenrooster, afwezigheid van docenten worden ook via elektronische weg aan studenten gemeld. Per opleidingsonderdeel krijgen de studenten een fiche waarop alle nodige informatie staat aangegeven, waaronder competenties waaraan wordt gewerkt, doelstellingen, inhouden, studiemateriaal, begeleiding en evaluatievormen.

Op de Campus Jette zijn de verschillende begeleidingsdiensten samengebracht onder de dienst STUDIE.punt. STUDIE.punt stelt de student centraal en beschikt over een geheel aan vormen van studiebegeleiding. Dit geheel is hogeschoolbreed opgericht en de opleiding past het toe. De studiebegeleiding omvat de bewaking van de studievoortgang door de trajectbegeleiders, de vakinhoudelijke begeleiding door de lectoren, de begeleiding bij studieproblemen door de studentenbegeleiders, het oplossen van geschillen door de ombudsdienst, de doorverwijzing door de studiebegeleiders in het geval van persoonlijke

problemen bij de studenten, flexibele leerwegen ('Handicap en studie' en 'Topsport en Studie'), taalbegeleiding.

De lectoren treden niet alleen op als expert in hun vak, maar ook als coach van de student. Iedere student heeft een POP-coach die hem begeleidt gedurende de hele opleiding bij zijn persoonlijk ontwikkelingstraject dat uitmondt in een portfolio. Indien het niet klikt tussen de student en zijn coach bestaat er een mogelijkheid om van coach te veranderen, maar dit gebeurt uitzonderlijk.

Overwegingen

De informatievoorziening aan studenten is volgens de commissie passend.

De commissie is lovend over het initiatief van de opleiding om te starten met een welkomstweek op locatie. Dit laat studenten toe om reeds in een vroeg stadium van de opleiding intensief bezig te zijn met hun keuze voor deze opleiding. Daarnaast apprecieert de commissie dat de inhoud die studenten in deze week aan bod brengen, zullen meegenomen worden in hun verder leerproces.

De commissie heeft waardering voor de verscheidenheid aan begeleiding die voor de opleiding is voorzien. Het geheel van de begeleiding maakt op de commissie een solide indruk. De studenten zijn te spreken over zowel de informatievoorzieningen als de studiebegeleiding.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.4.3 Samenvattend oordeel onderwerp 4: Voorzieningen

De materiële voorzieningen zijn van goede kwaliteit en toereikend om de opleiding te realiseren. Er is een stevige begeleidingsstructuur uitgewerkt die ook rekening houdt met de noden van de individuele student. De informatievoorzieningen zijn goed.

De commissie beoordeelt de twee facetten van het onderwerp 'Voorzieningen' als voldoende. Daarmee is ook het samenvattend oordeel voor dit onderwerp voldoende.

4.5 Interne kwaliteitszorg

4.5.1 Facet 5.1. Systematische aanpak

Er is voorzien in een systeem van interne kwaliteitszorg, waarbij mede aan de hand van toetsbare streefdoelen en periodieke evaluaties verbetermaatregelen worden getroffen.

Bevindingen

Binnen de Erasmushogeschool Brussel staat een integrale benadering van kwaliteitszorg centraal. Het Kwaliteitsbeleidsplan 2006-2010, waarin de doelstellingen betreffende kwaliteitszorg werden geactualiseerd, stelt dat er pas sprake is van integrale kwaliteitszorg als in het kwaliteitsbeleid de samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen zichtbaar wordt gemaakt en wanneer alle belanghebbenden betrokken zijn bij het in kaart brengen van de gerealiseerde kwaliteit. Om dit mogelijk te maken hanteert de Erasmushogeschool

Brussel een naar het hoger onderwijs vertaalde versie van het EFQM-model, nl. TRIS. Het systeem voor kwaliteitszorg is neergelegd in een kwaliteitshandboek.

Deze integrale visie op kwaliteitszorg vraagt een organisatiestructuur waarin zowel verticale (top-down en bottom-up) als horizontale samenhang (over departementen en opleidingen) betracht wordt. De organisatiestructuur voorziet daarnaast ook in de ontwikkeling van een kwaliteitsmanagement met een systematisch cyclische werking (PDCA-cyclus) en een arsenaal aan instrumenten. De interdepartementale stuurgroep kwaliteitszorg coördineert de kwaliteitscontrole en vormt de interface tussen de centrale dienst kwaliteitszorg en de departementen.

Het departement Campus Jette, waar de opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind wordt ondergebracht, beschikt over 0,5 VTE opdracht voor de kwaliteitszorgcoördinator. De ontwikkelingen uit de stuurgroep kwaliteitszorg worden door de kwaliteitszorgcoördinator gerapporteerd in de commissie kwaliteitszorg van het departement. Sinds het academiejaar 2009-2010 maakt het departementaal kwaliteitsbeleid deel uit van het departementale jaaractieplan. De departementale coördinator kwaliteitszorg begeleidt dit proces. Daarnaast wordt benadrukt dat kwaliteitszorg ook behoort tot de verantwoordelijkheid van ieder individueel personeelslid.

Overwegingen

De commissie vindt het systeem voor kwaliteitszorg stevig. Het systeem voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Het voorziet in geregelde evaluaties onder belanghebbenden en het nemen van maatregelen ter verbetering als de resultaten van de evaluaties daartoe aanleiding geven.

De commissie stelt aan de hand van de beschikbare informatie vast dat het departement, conform het gehanteerde systeem voor kwaliteitszorg een kwaliteitsbeleidsplan opstelt (Plan/Do), evaluaties uitvoert om na het gaan of het plan gerealiseerd wordt en deze evaluaties samenbrengt in een jaarverslag (Check) en vervolgens actieplannen opstelt om de verbeteringen te realiseren (Act). De nieuwe opleiding zal aan de hand van deze cyclus worden geëvalueerd.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.5.2 Facet 5.2. Betrokkenheid

Bij de interne kwaliteitszorg zullen medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief worden betrokken.

Bevindingen

De opleidingscommissie vormt het officiële overlegorgaan van de opleiding. Kwaliteitszorg is een vast agendapunt op de opleidingscommissie. In de opleidingscommissie zetelen zowel medewerkers, studenten, als een vertegenwoordiging van het werkveld, waaronder ook alumni.

Studenten zijn vertegenwoordigd in verschillende overlegorganen (opleidingscommissie, departementsraad) en krijgen een korte opleiding om hen zo goed mogelijk voor te bereiden op hun taak als studentenvertegenwoordiger. Daarnaast wordt door middel van de

algemene studentenenquête na afloop van ieder semester gepeild naar de tevredenheid van de studenten over de kwaliteit van het onderwijs enerzijds (onderwijsaanpak en – doelstellingen, programma, evaluatie, stage, studeerbaarheid, accommodatie en infrastructuur) en de studietijdervaring per opleidingsonderdeel anderzijds. De enquête gebeurt elektronisch en kan ook van buiten de hogeschool worden ingevuld. Studenten worden via allerlei kanalen aangespoord om deel te nemen.

Naast de vertegenwoordiging van de medewerkers in de opleidingscommissie en de departementsraad, werd in 2010 door middel van een enquête gepeild naar de beleving van de werksituatie bij de personeelsleden. Het initiatief van deze bevraging naar de tevredenheid, arbeidswaarden, commitment en voorkeuren werd door de werknemers enthousiast onthaald. Na analyse van de resultaten werden verbeterpunten geformuleerd die werden opgenomen in het departementale beleidsplan.

In 2008 organiseerde de Erasmushogeschool Brussel voor het eerst een grote elektronische alumni-enquête. Deze elektronische bevraging wordt driejaarlijks gepland. Jaarlijks wordt er in aanvulling op de algemene studentenenquête een focusgroep samengesteld van pas afgestudeerden (één jaar afgestudeerd). Het gesprek wordt gevoerd op basis van een standaard vragenlijst.

Het werkveld is, zoals hoger reeds aangegeven, vertegenwoordigd in de opleidingscommissie. Voor de opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind werd ook een resonansgroep opgericht. Deze bestaat uit een vijftiental vertegenwoordigers uit het brede werkveld en het onderwijs. Doelstelling van de resonansgroep is de vinger aan de pols te houden met betrekking tot de ontwikkelingen in het vakgebied en de actuele beroepspraktijk.

Overwegingen

De belanghebbenden, zijnde studenten, docenten, werkveld en alumni zijn naar het oordeel van de commissie allen degelijk bij de opleiding betrokken. Zij zijn in formele gremia binnen de opleiding vertegenwoordigd en kunnen ook hun mening laten horen via enquêtes. De commissie acht genoeg waarborgen voor de betrokkenheid bij de opleiding aanwezig.

De commissie apprecieert dat in de resonansgroep de vertegenwoordiging van het werkveld ruimer is opengetrokken dan de kinderopvang op zich. De commissie kon in het gesprek met het werkveld ook vaststellen dat de opleiding wel degelijk rekening houdt met de feedback die uit de resonantiegroep komt, zoals bijvoorbeeld met betrekking tot de organisatie van de stage.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.5.3 Samenvattend oordeel onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

De Erasmushogeschool Brussel beschikt over een degelijk kwaliteitszorgsysteem dat wordt toegepast in iedere opleiding en dus ook operationeel zal zijn bij de start van deze nieuwe opleiding. Er wordt in het systeem op een adequate wijze voorzien in de betrokkenheid van de verschillende stakeholders bij de zorg voor en het bewaken van de kwaliteit.

De commissie beoordeelt de twee facetten van het onderwerp 'Interne kwaliteitszorg' dan ook als voldoende. Daarmee is ook het samenvattend oordeel voor dit onderwerp voldoende.

4.6 Continuïteit

4.6.1 Facet 6.1. Afstudeergarantie

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen.

Bevindingen

Het studiecontract dat afgesloten wordt met de student staat garant voor het feit dat de student de opleiding zal kunnen afwerken. In het dossier wordt door de hogeschool ook verwezen naar de inbedding van deze opleiding in een hogeschool die het volledige palet van lerarenopleidingen, sociaal-agogisch werk en gezondheidszorg aanbiedt. De nodige personeelscapaciteit is voorradig, alsook de vereiste materiële voorzieningen.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat het bestuur van de hogeschool de garantie geeft dat een student die de opleiding start deze ook kan afronden. Deze belofte wordt geformaliseerd in het studiecontract van iedere student met de hogeschool. Daarnaast stelt de commissie vast dat de opleiding een realistische begroting heeft opgemaakt voor de eerste vijf academiejaren.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.6.2 Facet 6.2. Investerings

De voorziene investeringen zijn toereikend om de opleiding (inclusief voorzieningen) tot stand te brengen.

Bevindingen

De investeringen zijn beperkt omdat de opleiding gebruik kan maken van de reeds aanwezige infrastructuur. De enige investering die de opleiding voorziet is de kost voor de uitbouw van een skillslab.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de opleiding wordt ondergebracht in een gebouw dat voldoende uitgerust is en dus geen extra investeringen vraagt, op de uitbouw van het skillslab na. De voorziene investering hiervoor acht de commissie toereikend.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.6.3 Facet 6.3. Financiële voorzieningen

De financiële voorzieningen zijn toereikend om het volledige opleidingstraject te kunnen aanbieden.

Bevindingen

In het dossier is een begroting opgenomen voor vijf academiejaren. De personeelskost is berekend op een instroom van 40 studenten in het eerste deeltraject die gestaag groeit tot 100 studenten wanneer de opleiding voor de vijfde keer start. Voor het tweede en derde deeltraject is rekening gehouden met een gemiddelde uitval: gemiddeld 45% van de studenten uit het eerste deeltraject halen alle credits waarvoor zij zijn ingeschreven. In het tweede deeltraject geldt dit voor 70% van de studenten en in het derde deeltraject voor 89% van de studenten. Met deze gegevens, gecombineerd met het hanteren van een docent-student ratio van 1:18, en het feit dat een lector gemiddeld een anciënniteit heeft van 17,08 jaar, heeft de opleiding per deeltraject de personeelskost berekend. Daarnaast voorziet zij ook een groeiende werkingskost voor de opleiding.

Overwegingen

De commissie heeft de vijfjarenbegroting van de hogeschool voor deze opleiding bestudeerd en stelt vast dat dit een realistische begroting is die toelaat om de opleiding, zoals ze geconcipieerd is, te organiseren.

In het gesprek met het hogeschoolbestuur werd ook gesteld dat, mocht er onverhoopt een grotere instroom zijn dan de voorziene 40 studenten in het eerste jaar, de extra kosten zullen opgevangen worden door het strategisch fonds van de hogeschool. Ook wordt gesteld dat het concept van de opleiding zoals het nu is uitgewerkt zich niet leent tot het toelaten van een al te grote groep studenten.

Oordeel van de commissie

De commissie beoordeelt dit facet als voldoende.

4.6.4 Samenvattend oordeel onderwerp 6: Conditie voor continuïteit

Uit de beschikbare informatie en uit de gesprekken is op te maken dat de instelling voldoende middelen ter beschikking stelt om de nieuwe opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind op te starten en verder te ontwikkelen. De commissie stelt aan de hand van de begroting vast dat de hogeschool goed in staat is om het volledige opleidingstraject aan te bieden en alle studenten die starten ook te laten afstuderen.

De commissie beoordeelt de drie facetten van het onderwerp 'Conditie voor continuïteit' dan ook als voldoende. Daarmee is ook het samenvattend oordeel voor dit onderwerp voldoende.

5 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 4 weer.

Onderwerp	Oordeel	Facet	Oordeel
1 Doelstellingen	V	1.1 niveau en oriëntatie	V
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	V
		2.7 masterproef ³	NVT
3 Inzet personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 systematische aanpak	V
		5.2 betrokkenheid	V
6 Continuïteit	V	6.1 afstudeergarantie	V
		6.2 investeringen	V
		6.3 financiële voorzieningen	V

Eindoordeel: positief

³ Enkel voor masteropleidingen.

Bijlage 1: Samenstelling commissie

Voorzitter

Drs. T. Kallenberg

Ton Kallenberg studeerde aan de pedagogische academie te Den Haag en gaf daarna enkele jaren les als onderwijzer. Daarna werkte hij aan de Universiteit Leiden bij de Juridische Faculteit als hoofd onderwijszaken. Tegelijkertijd volgde hij de opleiding pedagogische wetenschappen (specialisatie onderwijskunde) aan de universiteit van Leiden. Nadien werkte hij aan de Erasmus Universiteit van Rotterdam als interuniversitair onderwijsmanager van de opleiding Bestuurskunde, hoofd Bureau onderwijs en directeur van het Onderwijskundig expertisecentrum Rotterdam. Momenteel is hij directeur Educatie aan het ROC Leiden. Hij heeft meegewerkt aan verschillende visitaties, waaronder de visitatie 'leraar kleuteronderwijs' in Vlaanderen en 'leraar basisonderwijs' in Nederland. Hij was tevens voorzitter van het panel dat de drie opleidingen 'Management in de kinderopvang' in Nederland heeft beoordeeld.

Commissielid

Lic. V. Goossens

Vera Goossens is licentiaat in de Lichamelijke Opvoeding en geaggregeerde voor het hoger onderwijs. Zij is sinds 1997 departementshoofd van de Lerarenopleiding aan de XIOS Hogeschool. Daarvoor werkte zij als lector in de lichamelijke opvoeding in de verschillende lerarenopleidingen (kleuter-, lager en secundair onderwijs). Zij was ook opleidingshoofd en stagecoördinator van de bachelor in het kleuteronderwijs. Naast haar functie als departementshoofd is zij o.a. ook lid van de stuurgroep van het regionaal platform voor lerarenopleidingen NOVELLE, voorzitter van STUVOX (vzw studentenvoorzieningen van XIOS) en afgevaardigde voor onderwijs in Vhora.

Commissielid

M. Houttekier

Mieke Houttekier is opvoedster en geaggregeerde voor het onderwijs. Zij is oprichtster en sinds 20 jaar coördinator van kinderdagverblijf Sprankel in Brugge, een groep van 6 kinderdagverblijven waar dagelijks 170 kinderen worden opgevangen. Voordien werkte zij 10 jaar in het buitengewoon onderwijs (kleuters, basis- en beroepsonderwijs). Zij is sinds 12 jaar lesgever bij Syntra West in de opleiding 'Begeleider in de kinderopvang' en de opleiding 'Zelfstandig opstarten van een kinderdagverblijf'. Sedert 2004 is zij externe beoordelaar van eindwerken van de opleiding Bachelor in de Orthopedagogie van KATHO. Daarnaast richtte zij in 1992 een kleuterschool en een kinderdagverblijf op in Roemenië en begeleidt nog steeds het personeel van deze beide instellingen.

Student-lid

L. Marnef

Liselotte Marnef volgt de bacheropleiding Rechten aan de Katholieke Universiteit Leuven. Daarvoor behaalde zij het masterdiploma Kunstwetenschappen aan de Universiteit Gent. Een deel van deze studie volgde zij in Italië. Zij is als student-lid betrokken bij visitatiecommissies van de NVAO en heeft onder meer als journalist bij het Studentenmagazine in Gent gewerkt. Liselotte Marnef was lid van de Studentenraad Faculteit Letteren en Wijsbegeerte van de Universiteit Gent.

Secretaris

Lic. A. Van Neygen

Ann van Neygen is sinds 2008 beleidsmedewerker bij de NVAO. Daarvoor werkte zij 21 jaar in het hoger onderwijs in Vlaanderen: zeven jaar als assistent in de faculteit Psychologie en pedagogische wetenschappen van de Universiteit Gent en veertien jaar in de Hogeschool West-Vlaanderen, waarvan acht jaar als departementshoofd.

Alle commissieleden, alsook de secretaris, hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend.

Datum samenstelling commissie: 22 maart 2011

Datum aanstelling secretaris: 22 maart 2011

Procescoördinator

Lic. A. Van Neygen, beleidsmedewerker NVAO

Bijlage 2: Werkwijze, werkverdeling en oordeelsvorming

Omdat dit onderwerp reeds in paragraaf 2.3 is beschreven, wordt hier naar deze paragraaf verwezen.

Bijlage 3: Programma locatiebezoek

De commissie heeft een bezoek gebracht aan de instelling op 28 april 2011.

Locatie: Erasmushogeschool Brussel – Campus Jette, Laarbeeklaan 121, 1090 Brussel

Programma van het locatiebezoek:

08.30 – 09.00 uur: Intern overleg en bestuderen documenten door de commissie

09.00 – 09.30 uur: Gesprek met hogeschoolbestuur en financieel verantwoordelijke

- Luc Van De Velde, algemeen directeur
- Patrick Ongena, directeur financiën
- Valentina Cools, departementshoofd campus Jette.

09.30 – 10.30 uur: Gesprek met opleidingsmanagement en verantwoordelijke kwaliteitszorg

- Valentina Cools, departementshoofd campus Jette;
- Ignace Van Dingenen, adviseur algemene directie, diensthoofd 'Strategische Planning, Integrale Kwaliteitszorg en databeheer'
- Anneleen Verckens, adviseur onderwijsvernieuwing, centrale administratie
- Geert De Raedemaeker, opleidingshoofd en KZ coördinator Campus Jette
- Pieter Dewitte, coördinatie onderwijsinnovatie.

10.30 – 11.00 uur: Intern overleg en bestuderen documenten door commissie

11.10 – 12.00 uur: Gesprek met docenten

- Monica Minner, verantwoordelijke module 'Ontwikkelingspsychologie'
- Joke Den Haese, verantwoordelijke Leerlijn '100 talen'
- Annick Biesmans, verantwoordelijke module 'Documenteren'
- Geert De Raedemaeker, verantwoordelijke Leerlijn 'Synergie'

12.00 – 13.00 uur: Lunch (besloten)

13.00 – 13.45 uur: Gesprek met vertegenwoordigers van het werkveld

- Caroline Boudry, gastprofessor, werkzaam bij VBJK
- Imelda Demaegd, Kinderdagverblijf Roodebeek
- Geert Meys, IBO De Buiteling vzw
- Frieda Fiers, Kinderdagverblijven VUB
- Els Pauels, stafmedewerker kwaliteit afd. kinderopvang Kind en Gezin;
- Ilse Verbeke, Entiteit Gezin Afdeling Welzijn, Gezondheid en Gezin, Vlaamse Gemeenschapscommissie.

13.45 – 15.15 uur: Intern overleg commissie

Bijlage 4: Overzicht van gebruikte of geraadpleegde documenten

Informatiedossier opleiding/instelling

Aanvraagdossier Toets Nieuwe Opleiding voor de nieuwe opleiding Bachelor in de pedagogie van het jonge kind (professioneel gerichte bachelor), Erasmushogeschool Brussel.

Bijlagen bij het aanvraagdossier:

- Positief advies van de associatie
- Macrodoelmatigheidsadvies
- Bewijs van betaling
- Competentieprofiel
- Competentiematrix
- Opdrachtverklaring Erasmushogeschool Brussel
- ECTS fiches 1ste en 2de semester
- Opleidingsprogramma
- Werkvormen Erasmushogeschool Brussel
- Stagegids
- Lijst stageplaatsen

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

- Samenstelling kerngroep en bijhorende CV's
- Generieke functiebeschrijvingen
- Procedures voor benoeming, bevordering, evaluatieprocedure en functioneringsgesprekken
- Protocol 137
- Centraal beleid ICTO
- Centraal kwaliteitsbeleidsplan 2006-2010 (aangevuld met departementaal beleidsplan 2009)
- EFQM / TRIS-model
- Strategisch beleidsplanningsproces
- Samenstelling departementale beleidscel
- Jaaractieplan
- Functiebeschrijving IKZ-coördinator
- Procedure feedback studentenenquête
- Jaarrekening en balans

5.1 Stageplaats criteria (vragenlijst)

- Nota over onderzoek – inbedding in het curriculum
- Taakbelastingscriteria
- Aanwervingsprocedure
- Verslagen kerngroepen en resonantiegroepen
- Lijst expertises van VBJK (voor gastdocenten)

Bijlage 5: Geheimhoudingsclausule

De commissie verklaart op eer de bevindingen over de opleiding noch het adviesrapport mee te delen aan het instellingsbestuur.

Bijlage 6: Lijst met afkortingen

ba	bachelor
ECTS	European Credit Transfer System
EVC	eerder verworven competenties
EVK	eerder verworven kwalificaties
IKZ	interne kwaliteitszorg
ma	master
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OER	onderwijs- en examenreglement
POP	persoonlijk ontwikkelingsportfolio
VBJK	Vormingscentrum voor de Begeleiding van het Jonge kind
VKS	Vlaamse Kwalificatiestructuur

Bijlage 7: Domeinspecifiek leerresultatenkader

Verantwoordelijkheid t.a.v. de kinderen in de voorziening

1. De bachelor creëert een positief, veilig, gezond, hygiënisch en gestructureerd leefklimaat met zorg voor elke baby en elk kind in de groep. Tevens creëert hij bij elk kind basisvertrouwen door vanuit een sensitieve houding gericht te zijn op het vervullen van basisbehoeften.
2. De bachelor ondersteunt de totale persoonlijkheidsontwikkeling van elke baby en elk kind door middel van een stimulerende interactie in een rijke omgeving en het begeleiden van een aanbod op basis van observatie van hun leefwereld en ontwikkelingsbehoeften.

Verantwoordelijkheid t.a.v. de gezinnen

3. De bachelor waarborgt voor kinderen de continuïteit tussen thuis- en opvangmilieu maximaal door vanuit visie en met het team de kinderopvang zo vorm te geven dat ouders er zich in herkennen.
4. De bachelor bouwt in het belang van het kind een vertrouwensrelatie op met de ouder en verbindt zijn eigen professionele deskundigheid met de ervaringsdeskundigheid van de ouder.

Verantwoordelijkheid t.a.v. het eigen team en de opvangvoorziening

5. De bachelor stimuleert en motiveert divers geschoolde medewerkers tot professionele ontwikkeling op vlak van 'opvoeden van kinderen', 'ontwikkeling van kinderen ondersteunen' en 'partner zijn van de gezinnen van de kinderen', door het zelf vervullen van een modelfunctie, door het geven en ontvangen van feedback in een open verstandhouding en door het creëren van een gunstige professionaliseringscontext voor de medewerkers.
6. De bachelor draagt samen met een team van divers geschoolde collega's verantwoordelijkheid voor het gemeenschappelijk sociaal-pedagogisch project van de voorziening en creëert daarvoor actief de randvoorwaarden.

Verantwoordelijkheid t.a.v. de opvangsector en de brede maatschappij

7. De bachelor werkt zelf proactief in de lokale maatschappelijke context en neemt daarvoor initiatief tot samenwerking met externe partners.
8. De bachelor volgt actief de relevante ontwikkelingen in de samenleving, het overheidsbeleid, het vak/expertisedomein en in de internationale context om zodoende de maatschappelijke relevantie van het eigen professioneel handelen te duiden.

Twee leerresultaten overstijgen dit geheel en zijn voor elke rol belangrijk.

9. De bachelor bouwt nieuwe pedagogische kennis op en integreert deze in het beleid van de voorziening; samen met het team verzamelt, analyseert en interpreteert hij relevante complexe situaties in de beroepspraktijk, gebruikt resultaten van onderzoek en neemt initiatief en verantwoordelijkheid om de bestaande pedagogische praktijk te innoveren.
10. De bachelor handelt vanuit bewustzijn van het eigen referentiekader met respect voor de identiteit van anderen (kinderen, ouders, team, externe partners) en ondersteunt de identiteitsontwikkeling van de kinderen en hun respect voor anderen.

nederlands- vlaamse accreditatie organisatie

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op toetsing van de nieuwe opleiding professioneel gerichte Bachelor in de pedagogie van het jonge kind van Erasmushogeschool Brussel.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 30

F 31 70 312 23 01

E info@nvao.net

W www.nvao.net

Aanvraagnummer #4996

